

Ateliéry Bárta s.r.o.
Restaurátorské Ateliéry

Restaurátorský záměr

**„Restaurování kočáru typu Mylord, výrobce Hynek Krpata-
Pardubice“**

Datum vyhotovení:07/2022

Vypracoval: za Ateliéry Bárta s.r.o.
Tomáš Bárta

Restaurátor s licencemi MK ČR

„Restaurování kočáru typu Mylord, výrobce Hynek Krpata- Pardubice“

I. Lokalizace památky

- 1. kraj:** Pardubický kraj
- 2. obec:** Kladruby nad Labem
- 3. adresa:** Národní hřebčín Kladruby s.p.o .
Kladruby nad Labem, 533 14
- 4. bližší určení místa popisem:**
- 5. rejstříkové číslo památky: K-268**

II. Údaje o památce

- 1. výrobce :** Hynek Krpata - Pardubice
- 2. datace:** 1880 -1918
- 3. materiál:** kombinace tvrdých a měkkých dřevin , kůže s lisovaným dezénem, tříslučiněná kůže, kov, niklovaná mosaz, potahová látka , vlněné koberce.
- 4. rozměry:** délka cm x výška cm x šířka cm
- 5. předchozí známé restaurátorské zásahy:** nejsou známé

III. Údaje o akci

- 1. vlastník:** Národní hřebčín Kladruby s.p.o., Kladruby nad Labem , 533 14
- 2. investor:** Národní hřebčín Kladruby s.p.o
- 3. Památkový dohled :**

IV. Nálezová zpráva – popis stavu kočáru

Kočár je po prvotním prohlédnutí ve velmi špatném technickém stavu a mířu poškození lze označit za havarijní.

Lakování kočáru je vlivem působení vzdušné vlhkosti zcela zdegradováno. Především na dřevěných částech podvozku a blatnicích dochází k lokálnímu odlupování barevného nátěru od podkladu, na mnoha místech jsou železné části zasaženy korozi. Dřevěná konstrukce kočáru má především na spodní části patrné výsušné praskliny, taktéž má lokálně uvolněné lepené spáry a spoje. Lakování dřevěné korby kočáru především na spodní části korby, je výrazně zdegradováno a jednotlivé fragmenty lakové vrstvy se odlupují od konstrukce a odpadávají.

Kola kočáru mají na svých dřevěných středech patrné praskliny. Dřevěné loukotě jsou v dobrém stavu. Obvodová kovaná obruč má po svém obvodu rozsáhlá mechanická poškození.

Na základě provedeného průzkumu je možno konstatovat, že čalounění kočáru je původní, provedené světle šedou „manšestrovou„ látkou s vtahovanými čalouněnými knoflíky. Výplně čalounění jsou provedené původní technologií, koňskými žíněmi a africkou trávou. Zdobné lemování čalounění-borty, zdobené šňůry a paspulky jsou původní. Původní je i vnitřní vyčalounění kožené střechy. Čalouněný dřevěný sedák a podsedák kočího zcela schází. Látka na pomocném sedátku proti cestujícím je nepůvodní a niklovaná madla jsou masivně zasažena korozi, následkem čehož dochází k odlupování niklu. Stav celého čalounění je ve špatném stavu, především se jedná o drobná poškození od molů, dalších biologických škůdců a lokální mechanická poškození, především poškození způsobená znečištěním prachovým depotem.

Stav kočárových koberců je v havarijním stavu, koberce v zadní části a před kočím zcela chybí, z původního koberce se dochoval pouze část na stěně před cestujícími a část koberce se dochovala na prazích v místě nástupu cestujících. Kočárová linolea (marmolea) před cestujícími zcela schází a bude nutné provést doplňující průzkum na zajištění fragmentů z původního linolea. Před kočím se nachází nepůvodní novodobé linoleum. Pod tímto linoleem jsou patrné stopy po původním linoleu, avšak toto linoleum se taktéž nedochovalo. Dochovaly se pouze poškozené kožené lemy na krajích.

Kožený tabliér před cestujícími a před cestujícími se nedochovaly. V zadní části byl stočený tabliér skryt ve schránce pod kočím, která byla překryta koženým krytem. Před kočím byl tabliér na stěně před kočím. Kožená střecha je ve velmi špatném technickém stavu a její stav je havarijní. V místě připevnění střechy ke kočáru na boku je kožená střecha odtržena od konstrukce. Dále má střecha vážné poškození v místě kloubu, kde je kůže masivně roztržena. Velmi vážným poškozením je odlupování horní části usně od jádra, toto poškozením bylo způsobeno dlouhodobým uložením kočáru se složenou střechou, kdy byl kočár vystaven působení klimatických změn.

Kočár je opatřen 4 dřevěnými ohýbanými blatníky. Dřevěné blatníky mají četná mechanická poškození a lokálně mají blatníky podlouhlé výsušné praskliny. Na nosné ocelové konstrukci je v poškozených místech patrná koroze. Lakovaný povrch blatníku má rozsáhlé krakely, které vznikly navrstvením laku na povrch a vytvoření silné nepružné vrstvy. Tyto vrstvy v současné odpadávají od základového nátěru.

STAV KOČÁRU LZE JEDNOZNAČNĚ OZNAČIT ZA VELMI ŠPATNÝ A VYŽADUJÍCÍ OKAMŽITÝ RESTAURÁTORSKÝ ZÁSAH. STAV VŠECH ČÁSTÍ VYŽADUJE RESTAUROVÁNÍ A JE ZA HRANICÍ ŽIVOTNOSTI, DALŠÍ PRODLEVA MŮŽE ZPŮSOBIT NEVRATNÁ POŠKOZENÍ.

V. Průzkumná zpráva

1. Průzkum povrchové úpravy kočárů

Bylo provedeno vizuální posouzení stavu barevné povrchové úpravy a lakové vrstvy. Pro posouzení byly lokálně provedeny sondy a byly vizuálně prohlédnuty všechny části kočáru.

Na základě tohoto základního průzkumu lze konstatovat následující. Stávající povrchová je již pravděpodobně druhou neodbornou přemalbou. Černý nátěr na celém kočáře je proveden emailovým nátěrem. Některé části kočáru jsou pravděpodobně přetřeny pouze jednou. Na kočáře bylo tímto nátěrem zcela překryto pravděpodobné původní linkování. Původní linkování by měl odhalit následný doplňující restaurátorský průzkum, který je nutné provést před zahájením veškerých prací. V rámci tohoto průzkumu bude přesně určena původní barevnost všech částí a bude přesně určen rozsah původního linkování.

Tmavě zelená loukoťová kola jsou jednoznačně druhotně přelakována a bude nutný další restaurátorský průzkum.

Železné podvozkové části byly v historii taktéž neodborně přetřeny barvou. Historicky byl původně celý kočár zalakován kopálovým olejoprskyřičným kočárovým lakem a většina částí byla zdobena linkováním. Stav původní lakové vrstvy je však v současné době výrazně zdegradován a to na všech částech kočáru. Lokálně dochází k odlupování od podkladu, na železných částech je patrná koroze pod nátěrem, čímž následně dochází k odpadávání barevných vrstev. Podrezávání je závažným problémem a bude nutná pasivace všech železných částí.

2. Průzkum konstrukce kočáru a dřevěných částí.

Jak již bylo předesláno dřevěná konstrukce kočáru má především na spodní části patrné výsušné praskliny, taktéž má lokální uvolněné lepené spáry a spoje. V rámci průzkumu bylo zjištěno, že dvířka pod kočím mají druhotné panty, avšak původní poškozené zůstaly na dvířkách a bude nutné jejich zrestaurování. Dále bude nutné zjistit, zdali není konstrukčně poškozená část před kočím, kde je parné nalomení a dále část pod sedákem cestujících ze spodní části, kde je patrné nalomení konstrukční částí. Při průzkumu bylo zjištěno, že je možné označit stav dalších částí konstrukce a dalších konstrukčních spojů za dobrý a stabilní.

Dále bylo zjištěno mechanické poškození ohýbaných dřevěných blatníků. Jedná o lokální odlomené části především na zadní části blatníků a na středu v místě stupaček cestujících. Dále jsou na blatnicích patrné lokální praskliny, které jsou způsobené klimatickými změnami, kterým byl kočár vystaven.

Na základě vizuálního posouzení je jednoznačně patrné, že jsou kola druhotně přetřena tmavě zelenou barvou. Kola kočáru mají na svých dřevěných středech patrné praskliny. Dřevěné loukotě jsou v dobrém stavu. Dále se nedochovaly na kočáře dvě přední dřevěné soustružené váhy a jeden z litinových nášlapů kočího je rozlomený.

Kovové části podvozku nemají v namáhaných částech výrazné vřely narušující funkčnost. Na brzdách došlo k vybroušení původních železných brzdových špalků. Během restaurování je nutné provést doplňující průzkum stavu kočárových náprav, kočárových pér, a především olejových nábojů kol.

Železné prvky konstrukce mají v místech mechanických poškození počínající rozsáhlou korozi. Jedná se např. o stupačky kočáru, kovové prvky středu kol, listová péra a centrální středovou točnu. Dále bude nutné provést pravděpodobně vyhamrování zadních pér. Z prvotního prohlédnutí se zdá stav předních pér v pořádku, u zadních je však patrné mírné prověšení. Tuto skutečnost bude nutné proměřit, jedná se únavu listových pér a proto je nutné jejich přehamrování do původního zdvihu.

Na kočáře se nachází množství zdobných lemovacích lišt. Lišty jsou mosazné. Ve středu dutých lišt jsou do olova zalité hřebíky, kterými jsou lišty přitlučeny. Lokálně jsou tyto lišty druhotně přetřeny černou barvou.

3. Průzkum kožených střechy a ostatních kožených prvků

Kožené(usňové) části byly podrobeny samostatnému průzkumu.

Na kočáře jsou zastoupeny takto: kožená střecha s koženým lemem, dochované kožené lemy na podlaze před kočím, kožené třmeny na váhy a držák biče před kočím.

Zásadním nedochovaným prvkem jsou dva kožené tabliéry před cestujícími a před kočím.

V rámci doplňujícího průzkumu bude nutné určit přesný rozměr původních tabliérů a jejich přesný způsob uchycení. V rámci tohoto průzkumu by bylo vhodné se zaměřit na nalezení zbytků původních tabliérů. Ty byly v historii velice často odříznuty nožem a na konstrukci se tak mohou nalézat zbytky po odříznutí.

Kožená střecha je ve velmi vážném stavu, na mnoha místech má četná mechanická poškození (roztržení, trhliny) a dále je tu velmi vážné masivní rozlámání vnější usňové vrstvy způsobené dlouhodobým složením střechy a jejím vysycháním. Nejvážnější poškození má střecha v místě připevnění ke korbě a v místech kloubového mechanismu. V těchto partiích je střecha v havarijním stavu, jedná se o dvě masivní trhliny a dále velmi vážné vytržení usně z konstrukce.

Zásadním problémem je zanedbaná péče kožených částí. Jedná se o pravidelné napouštění kožených částí tukem a zajištění, aby nedocházelo k dalšímu vysušování kožených částí. Vlivem vysychání kůže dochází k jejímu následnému lámání, především v místech skladů kůže, a to v momentě kdy dochází ke složení střechy. Je nutno zdůraznit, že tato useň (kožená střecha) je již za hranicí své životnosti a její restaurování je skutečně prioritní.

Přední tabliér kočího a zadní kožený tabliér pro cestující se nedochoval. Přední tabliér byl ucycen na přední stěně před kočím a připevněn pomocí kožených pásků, zadní tabliér byl připevněn pravděpodobně nad hranou pomocného sedátka a ve stočeném stavu byl složen na stěně před cestujícími a byl zajištěn pomocí kožených řemíků..

4. Průzkum čalounění, koberce a linolea

Na kočáře se dochovalo původní originální čalounění v prostoru pro cestující a část původního koberce. Čalounění je provedeno ve světle okrové potahové látce s vtahovanými čalouněnými knoflíky. Touto látkou je potažený celý prostor cestujících včetně vyčalounění střechy. Tato látka je jednoznačně původní. Restaurování čalounění bude řešeno samostatným záměrem od restaurátora s příslušnou licenci na restaurování textilu.

Skladba čalounění je tvořena takto. Zadní opěradlo je tvořeno péry, na nichž je našitá africká tráva pro hrubou modelaci a následně je zde vrstva koňských žíní. Boky mají jádro pouze z koňských žíní.

Sedák je volně ložený a jejich jádro tvoří silná vrstva koňských žíní. Tyto sedáky byly taktéž šité s jádrem z africké trávy. Přesné složení určí až doplňující průzkum.

Kozlík kočího byl původně tvořen dřevěnou konstrukcí, který byl následně naložen koňskými žíněmi a poté byl sedák potažen potahovou látkou. Ve většině případů se jednalo o shodnou látku, jakou byl vyčalouněn prostor pro cestující, zároveň je však možné se setkat i s potažením vlněným sukrem, barevně odlišným od látky v prostoru pro cestující. Podsedák kočího se nedochoval.

Na kočáře se též dochovaly původní zdobné borty a šňůry. Stav zdobených bort umožňuje jejich opětovné použití. Pod sedákem cestujících se nachází čalouněná dečka. Původní koberec se dochoval pouze na stěně pod cestujícími, dále ve formě fragmentu na prazích podlahy a část koberce včetně původního obšití pod pomocným sedátkem. Centrální volně ložený koberec a koberec před kočím se nedochovaly. Nově budou veškeré koberce doplněny ve shodného nebo ve velmi podobném vzhledu, barvou, dekoru a výšky chlupu jako u originálu.

Původní kočárová linolea se nedochovala. Před kočím se nachází novodobé linoleum světle šedého odstínu. Pod tímto linoleem se nachází po obou stranách původní kožené lemy, které mechanicky chránily lem původního linolea. V rámci doplňujícího průzkumu bude nutné zjistit, zdali se pod těmito lemy nenachází fragmenty původního linolea.

Další kočárové linoleum se nacházelo před cestujícími, zde se taktéž nedochovalo, je však možné že se lokálně pod kobercem budou nacházet zbytky původního linolea.

Samostatným prvkem je sklápěcí sedátko umístěné na stěně před cestujícími. Stávající materiál, kterým je sedátko potažené je s největší pravděpodobností nepůvodní. Původně bylo sedátko potažené kobercem a po sklopení do osazení, tvořilo jednotnou, kobercem potaženou přední stěnu. Sklápěcí madla sedátka jsou niklovaná. V současné době jsou madla silně zasažena korozí, která následně podrezává pod niklovou vrstvu. Následně dochází k olupování niklové vrstvy i s korozí.

5. Předešlé zásahy a restaurátorské práce

O zásazích nejsou žádné záznamy.

VI. Vyhodnocení průzkumu a koncepce restaurátorského zásahu

Vyhodnocením průzkumu bylo navrženo koncepte restaurátorského zásahu.

Níže zde budou popsány všechny etapy a odůvodnění pro navržené zásahy. Veškeré navržené zásahy budou konzultovány se zástupci investora a s odbornými pracovníky NPÚ. Na základě provedeného doplňujícího restaurátorského průzkumů bude provedena konzultace s odbornými pracovníky NPÚ a zástupci investora. Pracovníkům budou předneseny poznatky, které přinesl průzkum, a budou navrženy restaurátorské zásahy.

Dle stanovisek a konzultací odborných pracovníků NPÚ a zástupci investora budou koncepte a následné zásahy realizovány. Základní zásadou všech restaurátorských zásahů je úzkostlivé šetření dochované původních materiálů. Veškeré zásahy budou prováděny na základě závazného stanoviska.

KONCEPCE ZÁSAHU VYCHÁZÍ Z PŘEDPOKLADU, ŽE KOČÁR BUDE POUZE VYSTAVENÝ EXPOZICI A NEBUDE S NÍM JIŽ JEŽDĚNO. V PŘÍPADĚ, ŽE BUDE VZNESEN POŽADAVEK NA FUNKČNOST KOČÁRU TZN. BUDE VYUŽÍVÁN K PŘÍLEŽITOSTNÉ JÍZDĚ MUSÍ BÝT UPRAVENY NĚKTERÉ RESTAURÁTORSKÉ ZÁKROKY PŘEDEVŠÍM VE VZTAHU K ČALOUNĚNÍ A KE KONSTRUKČNÍMU ZPEVNĚNÍ ŠPIC V NÁBOJÍCH A V LOUKOTÍCH KOL.

Průběžně bude prováděna fotografická dokumentace, která bude součástí závěrečné restaurátorské zprávy, stejně tak budou uvedeny všechny užité technologické postupy a materiály.

Koncepce restaurátorského zásahu

1. Transport kočáru do ateliérů

První fází bude provedena kontrola kočáru a sejmutí všech volných částí, které by mohli být transportem poškozeny. Následně bude kočár zabalen pro transport. Při transportu musí být kočár zajištěn takovým způsobem, aby nedošlo k jeho poškození, především vlivem počasí.

2. Provedení vstupní dokumentace a fotodokumentace

Bude zdokumentována a určena míra poškození jednotlivých částí, rozsah poškození bude fotograficky zdokumentován. Bude provedeno zakreslení všech poškození (především linkování apod.) a bude zdokumentováno původní čalounění. Následně bude proveden doplňující restaurátorský průzkum kočáru, aby bylo možné stanovit přesnou koncepci zásahu. V rámci doplňujícího průzkumu budou provedeny barevné sondy na všech částech kočáru pro přesné určení původní barevnosti. Bude zjištěn rozsah přemaleb a následně bude na základě těchto průzkumů a sond určena výsledná barevnost. Základním požadavkem je restaurování původního barevného provedení.

3. Očištění kočáru a odstranění nečistot

Za pomoci průmyslového vysavače a stlačeného vzduchu bude kočár zbaven volných nečistot. Následně budou lakované části šetrně omyty vlhkou houbičkou pomocí vodného roztoku s vhodným smáčedlem (Syntapon, benátské mýdlo apod.). Čalounění bude pouze šetrně vysáto pomocí vysavače.

4. Demontáž všech částí

Po očištění bude z kočáru sejmuto celý podvozek včetně pér. Z náprav budou sejmuty loukoťová kola. Budou sejmuty blatníky a přední stěna kočího. Následně budou šetrně odstraněny veškeré části koberců a bude odstraněno přední nepůvodní linoleum. Všechny dochované části koberců a budou šetrně zabaleny. Z kočáru budou velmi opatrně uvolněny zdobné mosazné lišty.

5. Restaurování korby kočáru a dřevěných blatníků

Po provedené demontáži bude provedeno omytí z degradované lakové vrstvy. Před zahájením prací budou provedeny zkoušky rozpustnosti a bude navržen směs rozpouštědel. Odmytí musí být navrženo takovým způsobem, aby bylo co nejšetrnější k barevnému podkladu. Po odmytí lakové vrstvy budou plochy dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených míst dřevěných částí. Praskliny budou vyšpánovány připravenými dřevěnými špánami. Špány budou vyrobeny ze stejného dřeva jako je opravovaná část. Zde se jedná především o jasanové, bukové případně jedlové dřevo.

Špány a veškerá vysazení poškozených míst budou lepena teplým kožním klihem. Drobná mechanická poškození budou přetmelena kliho-křídovým tmelem s přísadou dřevěného prachu. Celý povrch bude šetrně zabroušen jemným brusným papírem. Následně budou provedeny barevné retuše původního barevného nátěru. V případě, že sondy odhalí původní linkování, bude toto linkování odrestaurováno. Poškozené linkování bude doplněno původním odstínem a shodným rozměrem. V případě že dojde v rámci zkoušky k rozpustnosti k poznatku, že došlo k propojení původního barevného nátěru a přemaleb je nutné provést především zadokumentování původního linkování. Jedná se o velikost, barevnost a přesný rozsah. Následně bude provedeno odmytí až na podklad, který umožní restaurování a provedení nové povrchové úpravy.

Ohýbané dřevěné blatníky budou v místech odlomení a poškození vysazeny novým dřevem, a to ve shodném druhu jako originál -zde se bude jednat pravděpodobně o jasan. Nově vysazená místa budou následně ručně doopracována do požadovaného tvaru a poté začištěna. Podélné výsušné trhliny budou posouzeny a bude provedeno jejich případné spleení, pokud to míra rozevření praskliny neumožní bude provedeno její vyšpánování. Veškeré lepení bude provedeno teplým kožním klihem.

Chybějící váhy budou vyrobeny nové dle návrhu, který bude odsouhlasen investorem. Nové váhy budou vyrobeny z dubového dřeva původní technologií, a to včetně řemenu. Po obroušení budou obě přední váhy přetřeny barvou a bude na nich provedeno případné linkování.

Retuše musí být provedeny barvami jejichž pojiva nebudou narušovat nový olejoprskyřičný lak. Zde musí být provedeny zkoušky lakování na vzorcích. Následně bude provedena kontrola povrchu a po ní bude nanesen nový kopálový olejoprskyřičný lak. Lak bude nanesen minimálně ve 4 vrstvách. Kočár nesmí být lakován jiným než původním olejoprskyřičným kočárovým lakem. Finálový vzhled lakovaných ploch musí být ve vysokém lesku. Provedení jiným lakem by mělo za následek nenávratné poškození kočáru a je z restaurátorského hlediska zcela nepřijatelné. Veškeré části budou po kontrole lakování připraveny k montáži.

Oj kočáru bude zabroušena na podklad a přetmelena kličokřídovým tmelem.

Restaurování lakovaných částí bude provedeno technologicky shodně jako u celého kočáru.

6. Restaurování kočárových kol

Prvním krokem bude umytí kol od všech nečistot pomocí vody s přísadou vhodného smáčedla. Následně bude provedeno odmytí původního zdegradovaného laku.

Odmytí musí být navrženo takovým způsobem, aby bylo co nejšetrnější k barevnému podkladu. Po odmytí lakové vrstvy budou loukotě a středy kol dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených míst dřevěných částí.

Praskliny na středech kol budou vyšpánovány jasanovým dřevem. Po začištění bude povrch barevně odretušován a barevně sjednocen. V případě, že bude během průzkumu nalezeno původní linkování bude v místech poškození doplněno a sjednoceno.

Kočárová kola mají rozsáhlá mechanická poškození, takže budou vybroušena až na podklad. Broušením budou poškození odstraněna. Následně bude nanесena 2 x základová barva světle hnědého odstínu. Základová barva bude na bázi suříkové základové barvy. Následně bude povrch přebroušen a bude nanесena barva shodného odstínu. Následně bude provedena kontrola povrchu a po ní bude nanесen nový kopálový olejoprskyřičný lak. Lak bude nanесen minimálně ve 4 vrstvách. Kola nesmí být lakován jiným než původním olejoprskyřičným kočárovým lakem.

Kované obvodové obruče mají na svém povrchu četná mechanická poškození. V rámci záměru není požadavek na jejich odstranění, ale pouze na jejich vizuální zjemnění. Obruče budou po svém obvodu jemně zabroušena a následně budou ošetřena chemickým antikoročním roztokem bez následného zabarvení ošetřovaného kovu (nepoužívat tanin). Závěrem budou železné obruče ošetřeny mikrokrytalickým voskem na kov.

7. Restaurování železných prvků, podvozkových částí a pér

Jednotlivé části podvozku budou zbaveny nečistot a zbytků maziv. Po očištění vhodným odmašťovadlem, bude přistoupeno k odstranění poškozené lakové vrstvy. Odstranění bude provedeno shodně jako na celém kočáře. Po odmytí lakové vrstvy budou jednotlivé prvky dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených částí. U kluzných prvků bude provedena kontrola míry opotřebení. Vzhledem ke skutečnosti, že kočár již nebude v běžném provozu, je akceptovatelná hraniční míra opotřebení.

Na veškerých kovaných prvcích podvozku se nachází v různé míře a rozsahu napadení korozi. Některé podvozkové části již mají na svém povrchu hloubkovou korozi a četná lakovaná místa jsou rozsáhle podreznutá.

Je nutné provést mechanické odstranění těchto napadených částí. Před odstraněním je nutné provést barevné sondy na případné původní linkování a až poté je možné provést očištění. Po odstranění korozních produktů bude provedeno chemické ošetření. Na odstranění lze použít materiál jak na bázi taninu, tak i další materiály Chelaton II apod. Následně je nutné po vysušení nanést základní antikoroziční barvu a poté poškozená místa přetmelit přírodním tmelem a antikorozičními prvky.

U kočárových pér bude provedeno odstranění koroze mezi péry a povrch bude ošetřen chemickým antikorozičním roztokem. Následně bude provedeno případné přehamrování prověšených zadních pér. Péra budou přesně vyhamrována na požadovanou hodnotu předepnutí. Následně budou plochy mezi jednotlivými listy ošetřeny grafitovou vazelinou. Poté budou provedeny barevné retuše původním barevným odstínem barvou.

Vybroušené brzdové špalky budou kovářsky doplněny a vyvařeny. Před novým lakováním bude celý podvozek sestaven a připevněn ke kočáru. Následně bude provedena kontrola povrchu a po ní bude nanesen nový kopálový olejoprskyřičný lak. Lak bude nanesen minimálně ve 4 vrstvách.

8. Provedení restaurování čalounění a koberců

Restaurování čalounění (textilu) a koberců bude prováděno restaurátorem s licenci MKČR- restaurování textilu a restaurátorský záměr na restaurování textilních částech bude řešen samostatným záměrem.

V rámci restaurování textilních částí bude nutné provést nové čalounění na těchto částech kočáru.

Výklopné sedátko bude nově potaženo shodným novým kobercem, kterým bude nově vyčalouněn i prostor pro nohy cestujících. Nové potažení bude podloženo koňskými žíněmi. Niklovaná madla, které jsou silně napadené korozi budou mechanicky očištěna od zbytků koroze a niklu, následně budou vybroušena a vyleštěna. Závěrem budou madla nově poniklována.

Kozlík bude nově vyroben a očalouněn - novým materiálem-obarvenou vlněnou textilií. Nově bude vyrobena dřevěná konstrukce kozlíku a chybějící podsedák kočího bude vyroben dle návrhu, jenž bude před výrobou odsouhlasen investorem. Nový podsedák bude vyroben původní technologií z jedlového dřeva. Následně budou obě nové části očalouněny pomocí koňských žíní tvořících jádro čalounění.

Koberce na podlaze budou nově vyrobeny a stejným materiálem doplněna poškozená místa. Chybějící koberce budou doplněny dle dochované části pod sedákem pro cestující a pod pomocným sedátkem. V rámci tohoto záměru se předpokládá jednoznačné zachování koberce pod cestujícími a koberce pod pomocným sedátkem. Fragmenty, které se dochovaly na prazích budou šetrně vyjmuty a budou zadeponovány. Oba prahy po odstranění nepůvodního očalounění a fragmentů původních koberců budou nově potažena novým kobercem a olemována koženou lemovkou. Vzorky nového koberce musí být předloženy investorovi k odsouhlasení. Jednotlivé nové kobercové díly musí rozměrově odpovídat originálům. Obšití koberců bude provedeno shodně jako originály. Pokud se pod koberci nachází železné konstrukční prvky je nutné je pasivovat a případné korozní produkty odstranit. Poté bude použit chemický roztok na odstranění koroze. Následně budou očištěné prvky přetřeny základovou antikoroziční barvou.

Vkládací koberce před cestujícími a kočím budou nově vyrobeny dle šablon a napasovány na původní mosazné čepy. Poté budou nové koberce olemovány černou usní. Pokud mosazné čepy pro uchycení koberců a tabliéru schází budou provedeny odlitky dle originálů a kování bude v celém rozsahu doplněno.

Provedení nových částí čalounění bude charakterem, technologií, barvou, materiálem věrnou kopií původního a není možné bez souhlasu investora provádět změny. Jedná se o nově očalouněný kozlík a podsedák kočího a pomocné sedátko pro cestující.

Kočárová linolea před cestujícími a před kočím budou nově doplněna. U linolea před cestujícími a kočím bude náhrada řešena až po provedeném doplňujícím průzkumu, a následných konzultacích se zástupci památkové péče a investora. Prioritní je však provedení věrné repliky původního linolea s dekorem.

Je předpoklad, že se pod kobercem a koženými lemy najdou fragmenty původního čalounění, které budou výchozím podkladem pro nové kočárové linoleum.

9. Oprava kožené střechy, tabliéru a výroba nových kožených částí

Kožená střecha musí být před restaurováním vyčištěna pomocí vhodného čisticího prostředku na kůži. Zde doporučuji provádět čištění původními odzkoušenými postupy, v případě nových čisticích prostředků je nutná zkouška. **ČIŠTĚNÍ STŘECHY MUSÍ BÝT PROVÁDĚNO AŽ PO OPĚTOVNÉM NAPNUTÍ A PŘIPEVNĚNÍ KE KONSTRUKCI!**

V místě roztržení kožené střechy bude provedeno opětovné přibití střechy ke konstrukci. Před přibitím je nutné kraje podložit novou usní a tu sedlářsky slepit s původní usní. Roztržená místa budou podložena novou usní a scelena. Následně je nutné roztržení citlivě sešít černým sedlářským motouzem. Opravená a vyčištěná střecha bude ošetřena černou barvou na kůži a následně bude opakovaně napouštěna vhodným tukovým prostředkem na kůži. Nutné je původní koženou střechu dostatečně natukovat.

Pro výrobu nového zadního tabliéru bude zajištěna kůže se shodným vzhledem případně tlačeným vzorem jako originál. Tato useň bude odsouhlasena před výrobou investorem. Nově vyrobený tabliér musí rozměrově odpovídat mosazným úchytkům na kočáře na které se tabliér připevňuje. Nový tabliér bude na rubu opět podšit pravděpodobně světlou vlněnou látkou a olemován koženým obšitím. Odstín vlněného sukna na podšití tabliéru je nutné barevně přiblížit původní potahové látce v prostoru cestujících. Uchycení tabliéru a řemínky pro uchycení budou upřesněny po provedeném doplňujícím záměru.

Kožené čalounění bude zakončeno připevněním původních mosazných lišt. Lišty budou před osazením přešetřeny. Po přešetření je možné mosazné lišty zalakovat. Opravené lišty budou následně šetrně přitlučeny na kočár.

10. Výroba nových kočárových lamp

Nové kočárové lampy budou čtvercové s fazetovými skly. Nové repliky lamp budou technologicky vyrobeny dle originálů.

11. Závěrečná montáž

Závěrem všech prací bude provedení montáže celého kočáru. Podle nákresu a fotodokumentace bude celý kočár opět sestaven.

Datum vyhotovení: 07/2022

Vypracoval: za Ateliéry Bárta s.r.o.
Tomáš Bárta

Restaurátor s licenciemi MK ČR

FOTODOKUMENTACE
K RESTAURÁTORSKÉMU ZÁMĚRU

**„Restaurování kočáru typu Mylord, výrobce Hynek Krpata-
Pardubice“**

Datum vyhotovení:07/2022

Vypracoval: za Ateliéry Bárta s.r.o.
Tomáš Bárta

Restaurátor s licenciemi MK ČR

Fotodokumentace stavu před restaurováním

Obr.č.1. Celkový pohled na kočár stav před restaurováním s napnutou střechou.

Obr.č.2 Celkový pohled na kočár stav před restaurováním se složenou střechou.

Obr.č.3. Na snímku celkový pohled na kočár – přední část, patrné chybějící váhy.

Obr.č.4 Na snímku celkový pohled na kočár – zadní část, patrné rozsáhlé poškození kožené střechy.

Obr.č.5. Na detailním snímku kozlík kočího s chybějícím podsedákem.

Obr.č.6. Na detailním snímku pohled na podlahu prostoru kočího, nepůvodní novodobé linoleum.

Obr.č.7. Na detailním snímku pohled na původní podlahu prostoru kočího, patrné nepůvodní panty dvířek pod kočím. Pod linoleem původní kožené lemy.

Obr.č.8. Na detailním snímku pohled na prostor před cestujícími, chybějící kočárové linoleum a vkládací koberce. Patrný rozsah poškození dřevěné podlahy a patrné nepůvodní čalounění pomocného sedátka, v levém a pravém rohu snímku jsou patrné fragmenty původních koberců.

Obr.č.9. Na detailním snímku pohled na prostor pro cestující s původním čalouněním.

Obr.č.10. Na detailním snímku pohled na původní čalounění kožené střechy. Viditelné poškození od zatečení vodou a masivní znečištění prachovým depotem. Ve střední části snímku je patrný háček pro uchycení koženého tabliéru.

Obr.č.11. Na snímku pohled na prostor pro cestující s původním čalouněním, stav se složenou střechou.

Obr.č.12. Na detailním snímku pohled do prostoru pro cestující, pod sedákem pro cestující je patrný původní koberec.

Obr.č.13. Na snímku celkový pohled na koženou střechu a její masivní poškození.

Obr.č.14. Detailní snímek zachycující poškození kožené střechy, odlupující se vrchní část usně, Viditelné poškození v místě kloubu.

Obr.č.15. Detailní snímek zachycující další poškození kožené střechy, odlupující se vrchní část usně, Viditelné poškození v místě sklápějícího mechanismu.

Obr.č.16. Na detailním snímku pohled na poškození kožené střechy, střecha ve složeném stavu odhalující poškození.

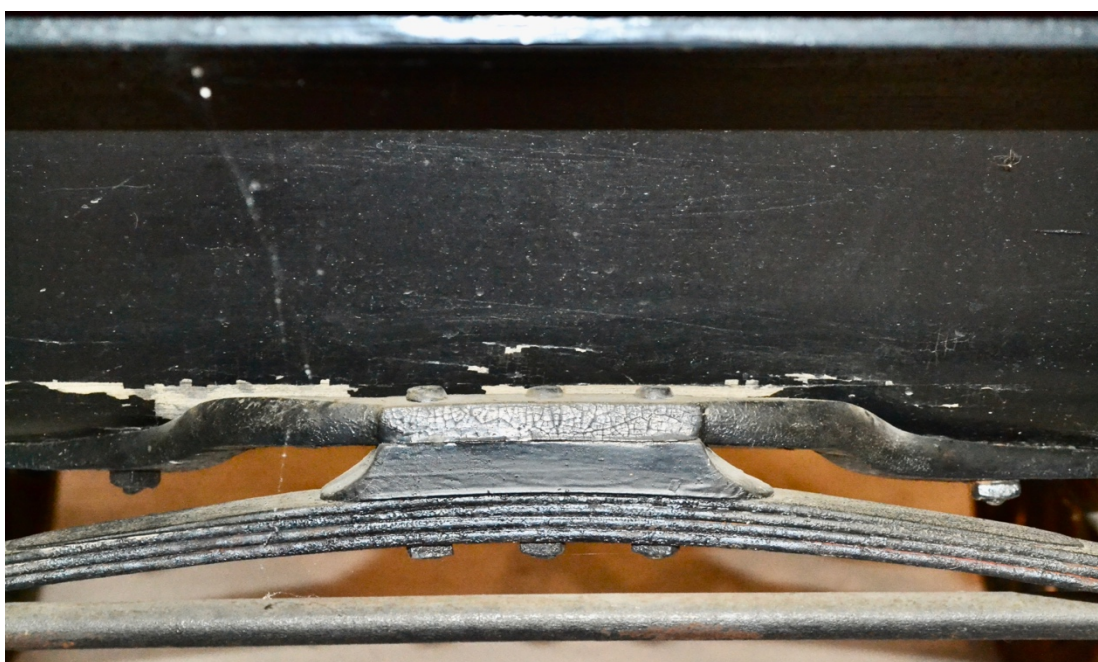
Obr.č.17. Na snímku detailní pohled na ozdobné mosazné lišty, snímek dále zachycuje poškození lakové vrstvy na zadní straně kočáru.

Obr.č.18. Na detailním snímku je zachyceno poškození hrany zadního blatníku - mechanické poškození způsobené odlomením.

Obr.č.19. Na snímku detail poškození odlomené stupačky.

Obr.č.20. Na detailním snímku pohled na poškozenou lakovou vrstvu - odlupování od podkladu.

Obr.č.21. Na detailním snímku je zachyceno přední část kočáru a jeho poškození. Na snímku viditelné původní kožené řemeny držící váhy.

Obr.č.22. Na snímku jsou zachycen detail zadního pérování, viditelné pravděpodobné prověšení zadních pér.

Obr.č.23. Na snímku detail dřevěného ohýbaného blatníku, na kterém jsou viditelné četné mechanické poškození, odlupování lakové vrstvy.

Obr.č.24. Na detailním snímku zachyceno poškození předních listových pér kočáru, snímek zachycuje rozsah poškození těchto podvozkových částí.

Obr.č.25. Na snímku detailní pohled na poškození železných brzdových špalků.

Obr.č.26. Na snímku detailní pohled na mechanická poškození ohýbaných blatníků.

Obr.č.27. Na detailním snímku pohled na poškození zadní části kočáru, odlupování lakové vrstvy.

Obr.č.28. Na snímku detailní pohled na poškození lakové vrstvy na špicích kol.

Obr.č.29. Na snímku celkový pohled na ohýbaný dřevěný blatník, na němž jsou patrná četná mechanická poškození. V horní části snímku držák nesoucí chybějící kočárové lampy.

Obr.č.30. Detailní snímek zachycuje pohled na středy kol se zdobenými matky.

Obr.č.31. Na snímku detail evidenčního čísla na vnitřní straně dveří kočáru.

Datum vyhotovení:07/2022

Vypracoval: za Ateliéry Bárta s.r.o.
Tomáš Bárta

Restaurátor s licencemi MK ČR